1860. N°. 2.

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

WOENSDAG 4 JANUARIJ.

De Prijs der Courant is f 12 in het Jaar; de afzonderlijke Nummers worden tegen 10 Centen afgegeven.

1859—1860.

Europa zag dus op nieuw het zwaard uit de schede getrokken, en dat wel onder omstandigheden die eenen algemeenen oorlog konden doen geboren worden. De loop van den strijd ligt nog te versch in het geheugen om daarbij lang stil te staan. Hoewel Frankrijk, volgens zijn voorgeven, ongewapend was, stond een ontzagwekkend leger gereed om den koning van Sardinië ter hulp te snellen, en bij de aankomst van dat leger in Italië moesten de Oostenrijkers hunnen marsch staken. Spoedig werden zij genoodzaakt het Sardinische grondgebied te verlaten en zelfs de hoofdstad van Lombardye prijs te geven, en na het verlies van den veldslag van Solferino waren zij gedwongen zich in den vierhoek van Lombardische vestingen terug te trekken. Dáár zag men op nieuw eenen hevigen strijd te gemoet, daar de keizer der Franschen meer dan eens te kennen had gegeven dat hij zich de geheele bevrijding van Italië tot taak had gesteld. Groot was daarom de verbazing van Europa, toen men op den 8sten Julij vernam, dat de beide keizers te Villafranca eene bijeenkomst gehouden en eenen wapenstilstand gesloten hadden. In die bijeenkomst werden tevens de grondslagen gelegd van een later te sluiten vredesverdrag, dat dan ook eerst onlangs, niet zonder groote moeijelijkheden, te Zurich is tot stand gekomen, waarbij echter de beslissing van de moeijelijkste vraagstukken aan een later bijeen te roepen Europeesch congres werd overgelaten.

Dat de keizer van Oostenrijk het sluiten van den vrede genegen was, liet zich begrijpen, maar dat keizer Napoleon, te midden zijner overwinningen, er toe overging om zijne bepaalde voornemens onuitgevoerd te laten, was moeijelijker te verklaren. Voorloopig moeten wij ons houden aan de oplossing door hemzelven omtrent dit feit gegeven, namelijk, dat de vrees voor eenen algemeenen oorlog, die voor Frankrijks belangen nadeelig kon uitloopen, hem daartoe gebragt had, in afwachting of de geschiedenis daarover later misschien een ander oordeel zal vellen.

Het teleurgestelde Italië had inmiddels eene gewigtige verandering ondergaan. Behalve Lombardye, dat grootendeels door de Oostenrijkers was verlaten, en zich bij Sardinië aansloot, hadden zich een drietal hertogdommen en een aanzienlijk deel van den Kerkelijken Staat aan het gezag hunner vorsten onttrokken, en den wensch tot vereeniging met Sardinië geuit. Op dit standpunt hebben deze staten zich tot op dezen oogenblik, in weerwil van groote moeijelijkheden, weten te handhaven, en zij wachten nu in dien toestand den uitslag van de beraadslagingen van het congres af. Zal dat congres de talrijke vraagstukken, die ten opzigte van Italië zijn gerezen, voldoende oplossen? Zal het de grondslagen van den vrede, te Villafranca gelegd, in overeenstemming kunnen brengen met de daartegenoverstaande wenschen der Italianen? Over de onschendbaarheid van het pauselijk gebied, dezer dagen even hevig aangevallen als hartstogtelijk verdedigd, eene bevredigende uitspraak kunnen doen? Al hetgeen de bijeenkomst van het congres reeds is voorafgegaan en het vaste besluit der Italianen, om zich niets tegen hunnen wensch te laten opdringen, zou het bijna onmogelijk doen achten.

Oostenrijk bevond zich bij het einde van den oorlog in eenen hagchelijken toestand. Moreel en finantieel uitgeput was de toekomst voor dat rijk donker, vooral toen er zich in Hongarye, dat in het jaar 1848 reeds de Oostenrijksche monarchie tot den rand des verderfs bragt, op nieuw eene groote ontevredenheid openbaarde. De Hongaren, trotsch op hunne nationaliteit en gehecht aan hunne godsdienst, verlangen hunne vroegere voorregten terug, waarvan de Oostenrijksche centralisatie-zucht en onverdraagzaamheid hen heeft beroofd. De regering schijnt echter niet geneigd om aan die verlangens gehoor te geven, en het is te vreezen dat zij, de harde lessen der ondervinding versmadende, op den ouden weg zal voortgaan en trachten zal om door magtsontwikkeling die beweging te onderdrukken.

Het overige Duitschland verkeerde gedurende den Italiaanschen oorlog in eene koortsachtige spanning. Oostenrijk wendde steeds veel moeite aan om de quaestie over zijne Italiaansche bezittingen tot eene Duitsche quaestie te maken, iets dat in een groot deel van Duitschland, nog gedachtig aan de veroveringszucht van den eersten Napoleon, weêrklank vond. De prins-regent van Pruissen wist echter door beleid die opgewondenheid, welke onberekenbare gevolgen had kunnen hebben, te beteugelen, en, hoewel op alle gebeurtenissen voorbereid, eene voor geheel Europa zoo gewenschte onzijdigheid in acht te nemen. Die vorst heeft zich in dit opzigt den dank zijner landgenooten waardig gemaakt. Overigens vertoonde zich in Duitschland op nieuw de zucht naar eenheid van het gemeenschappelijk vaderland, waarvan de verwezentlijking tot nu toe gebleken is onmogelijk te zijn.

(*Slot in een volgend nommer*).

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 3 Januarij.

Men meldt ons uit 's Gravenhage: Sedert een paar dagen zijn er geruchten in omloop dat, sommige ministers hun ontslag aan den koning zouden hebben ingediend. Wij hebben gemeend niet dadelijk deze geruchten te moeten mededeelen. Men kan thans verzekeren, dat werkelijk de ministers van binnenl. zaken en van finantiën, hunne *portefeuilles ter beschikking van den koning hebben gesteld.* Men wil weten, dat dit in verband zou staan met het gewigtige vraagstuk der spoorwegen. De buitengewone ministerraden, die in de laatste dagen en ook heden zijn gehouden, moeten mede tot die quaestie betrekking hebben. Van de al of niet aanneming van het ontslag is echter tot hiertoe nog niets bekend, noch van den invloed dien deze aanbieding op den verderen loop en eindbeslissing der spoorweg-quaestie kan uitoefenen.

— Het kon. besluit van 18 Dec. jl., waarbij voor militairen de soldij, het bedrag van het reisgeld, en het ration munitie-brood worden verhoogd, is door den minister van oorlog ter kennis gebragt van de onderscheiden militaire en administrative autoriteiten bij het leger, ten einde een ieder hunner zich daarnaar zou kunnen gedragen; zijnde de autoriteiten, wie zulks aangaat, wijders uitgenoodigd, om, ten aanzien van de uitdeelingen van het munitie-brood, de noodige maatregelen te nemen, opdat het brood, in stede van om de drie dagen zoals tot dusverre heeft plaats gehad, voortaan om de twee dagen aan de daartoe geregtigden worde verstrekt.

— Het Nederl. Zendelinggenootschap heeft gedurende het jaar 1859 aan giften en legaten ontvangen de aanzienlijke som van *f* 38,677.

— De *Arnh. Cour.* meldt, dat er eerlang ruim 300 ligte matrozen van onderscheidene wachtschepen met bijzondere scheepsgelegenheid naar Oost-Indië zullen vertrekken, om aldaar op de verschillende oorlogsbooten verdeeld te worden.

— Te Zaandam is Vrijdag morgen ll. de houtzaagmolen *de jonge Beer* een prooi der vlammen geworden. De oorzaak van dit ongeval ligt in het duister. Men maakt daaromtrent allerlei gissingen en wil haar aan moedwil toeschrijven, zoodat de policie een ijverig onderzoek heeft ingesteld. De molen was eerst in den loop van het vorige jaar gebouwd.

— Uit Zutphen meldt men, dat op 29 Dec. ll. in het Bornhof is overleden de wed. Beeuwkes, geb. Derkjen Bos. In het jaar 1755 werd zij te Drempt geboren en had dus den leeftijd van 104 jaren bereikt.

— De leden van Teylers godgeleerd genootschap hebben onlangs besloten, de volgende prijsvraag uit te schrijven:

»Kan de volstrekte zondeloosheid van Jezus ook tegen de historische en wijsgeerige bedenkingen van den jongsten tijd worden gehandhaafd? Is de erkenning van die zondeloosheid bestaanbaar met de onderstelling, dat de persoon van Jezus ten gevolge eener natuurlijke ontwikkeling uit de menschheid is voortgekomen? Welk gewigt heeft het resultaat van dat onderzoek ook nog voor onzen tijd? Het genootschap verlangt, dat bepaaldelijk op de bedenkingen, door F. Pécaut (*le Christ et la conscience*, *Paris* 1859), tegen de volstrekte zondeloosheid van Jezus ingebragt, worde acht geslagen.”

De antwoorden moeten ingezonden worden vóór of op den 1sten Januarij 1861 aan het Fundatiehuis van wijlen den heer Teyler van der Hulst, te Haarlem.

Het tweede genootschap van Teylers stichting heeft besloten, voor het jaar 1860 eene prijsvraag uit te schrijven betreffende het vak der dichtkunde, en verlangt alzoo:

»Dat in een op feiten gegrond onderzoek worde ontwikkeld, welke en hoedanig is geweest de invloed, dien de verschillend gewijzigde maatschappelijke en politieke toestanden, waarin de Nederlanders zich in onderscheiden tijdvakken van hun bestaan tot heden toe bevonden, hebben gehad op hunne poezij en fraaije letteren, en wederkeerig, welke en hoedanig is geweest de invloed van die poezij en fraaije letteren, sedert zij een eigen karakter verkregen, op die verschillend gewijzigde maatschappelijke en politieke toestanden.”

De antwoorden op deze prijsvraag moeten voor 1 April 1861 aan bovengenoemd adres ingezonden worden.

's GRAVENHAGE, 3 Januarij.

Naar men verneemt heeft Z. M. dezer dagen den heer J. D. van Herwerden, oud-resident op Java, benoemd tot kommandeur der orde van de Eiken-kroon.

— Z. M. heeft vergunning verleend aan den kapitein L. R. J. A. Roosmale Nepveu, adjudant van Z. K. H. prins Frederik, tot het aannemen van de decoratie der orde van den Rooden Adelaar 3de kl., hem door den prins-regent van Pruissen geschonken; en aan den vice-admiraal D. Bijl de Vroe,

directeur en kommandant der marine te Willemsoord, en den luit. ter zee 1ste kl. W. C. Klis het aannemen der versierselen, den eerste van ridder der 1ste kl. der orde van St. Stanislaus en den laatstgenoemde van ridder der orde van St. Anna, hun door den keizer van Rusland geschonken.

— Tot ontvanger der directe belastingen van de 2de afd. te Utrecht is benoemd de heer W. van Bergen, thans ontvanger te Breda, en tot ontvanger te Nieuwkoop de heer C. de Jong, thans te Nieuwe-Niedorp.

— Bij het dep. van justitie zijn bevorderd tot adjunct-commiesen de eerste klerken J. W. G. Coops en H. J. E. Lohoff, en bij het dep. van marine tot commies de adjunct-commies C. J. van der Mark, en tot adjunct-commiesen de eerste klerken A. van Gogh Jr., F. J. Vernède en J. W. van den Berg.

— Z. M. heeft bepaald dat de 2de luit. P. C. W. de Gelder, van het 2de reg. vesting-artillerie, zal gedetacheerd worden bij de landmagt in West-Indië.

— HH. MM. de koning en de koningin, benevens Z. K. H. prins Frederik der Nederlanden, hebben op Nieuwjaarsdag de voormiddag-godsdienstoefening bijgewoond in de Waalsche kerk, onder het gehoor van ds. Secrétan; HH. KK. HH. prins en prinses Hendrik der Nederlanden, in de Kloosterkerk, onder het gehoor van ds. Oort.

— Bij gelegenheid van den Nieuwjaarsdag, was er ten hove receptie van de leden der koninkl. hofhouding, en des middags familie-diner bij H. M. de koningin-moeder. Gisteren middag is er groot gala-diner ten hove gehouden, 't welk werd bijgewoond door de leden der kon. familie, de ministers des konings, de groot-officieren van 's konings huis, het militair en civiel huis van HH. MM., de hofprediker ds. Ruitenschild en eenige andere personen.

— Heden middag ten 3 ure heeft er weder een buitengewone ministerraad plaats gehad.

— De minister van financiën heeft het plan vastgesteld voor de 241ste staatsloterij. Die loterij zal bestaan uit 20,000 loten, 10,000 prijzen en 2 premiën. De trekking der eerste klasse zal aanvangen op 27 Febr. aanst. en die van de laatste 100 nommers zal plaats hebben op 29 Mei.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ENGELAND.

LONDEN, 1 Januarij.

Voor de werkplaats der Armstrongs-kanonnen te Woolwich, is dezer dagen een door stoom gedreven hamer vervaardigd, die 80 centenaars, en de cylinder, waarin hij zich beweegt, 120 centenaars weegt. Het uit smeedijzer vervaardigde, met staal bekleede, aanbeeld weegt 420 centenaars. Het bewonderenswaardigste bij dezen toestel is de gemakkelijkheid, waarmede hij geregeld, en de naauwkeurigheid, waarmede de hamerval kan gecontroleerd worden. Dit gaat zoo ver, dat men met dezen laatste even goed eene noot kan kraken, als een blok ijzer plat slaan. Hetzelfde geldt van de snelheid der slagen, wier aantal van 6 tot op 200 à 300 per minuut kunnen worden gebragt.

— Z. K. H. de opperbevelhebber des legers heeft bevolen, dat het regiment, hetwelk dezer dagen in het kamp van Aldershot de hoofdrol heeft gespeeld bij het gevecht met de milicie, onverwijld naar Ierland zal worden verplaatst; men wil zelfs weten, dat het later buiten 's lands zal worden gezonden.

— Bij gelegenheid van het Kersfeest was de koninkl. tafel o. a. voorzien van een braadstuk van ruim 300 pond, afkomstig van een fijnen Schotschen os; het braden had 11 uren geduurd.

— Vrijdag avond ll. is in de Mersey eene boot, die van een voor Liverpool liggend schip terugkeerde, door eenen rukwind omgeslagen. Van 29 personen, die in het vaartuig waren, zijn er 20 omgekomen.

— Twee voorvallen in de groote wereld hebben hier groot opzien verwekt. Het eerste daarvan betreft de echtgenoot van het parlementslid Gurney; met dezen sedert 13 jaren gehuwd, welke dame, wier persoonlijke bezitting op minstens 500,000 £ geschat wordt, met een bediende ontvlugt is, na een brief te hebben achtergelaten, waarin zij haren man de zorg voor hunne twee kinderen aanbeveelt. Het andere geval is dit: een vermogend landeigenaar in Kent had eene dochter, die zijne eenige erfgename zou zijn. Een hulpprediker verwierf hare liefde, maar de vader wilde zijne toestemming tot het huwelijk niet geven en dwong haar een rijken Hollandschen koopman te huwen, terwijl hij haar eene bruidsgift van 100,000 £ mede gaf. Na reeds 4 jaren gehuwd geweest te zijn, is zij nu dezer dagen met haren vorigen minnaar doorgegaan.

— De beroemde Macaulay is, gelijk vroeger reeds is gemeld, op den 28sten Dec. ll. overleden. Hij bezweek aan de gevolgen van eene hartziekte, waaraan hij sedert jaren gesukkeld had. Een streng diëet en eene voorzigtige levenswijze hadden het hem alleen mogelijk gemaakt zijn historischen arbeid voort te zetten, nadat hij in 1852 van eene langdurige en hevige ziekte was hersteld; sedert 2 jaren was zijne gezondheid zelfs beter geworden. Ongeveer 14 dagen geleden vertoonde zich zijne vroegere ziekte met vernieuwde hevigheid, waaraan zijn gestel geen weerstand heeft kunnen bieden, hoewel zijne geneesheeren nog op het einde der vorige week verklaarden dat hij buiten gevaar was. Macaulay was in het jaar 1800 te Rothley Temple in Leicestershire geboren. Zijn vader, gezeten koopman, had zich een geachten naam verworven. De zoon studeerde te Cambridge en trad ten jare 1826 in de hoofdstad als advocaat op, nadat hij gedurende zijne academische loopbaan door zijne gedichten eenigen roem verkregen had. Zijne medewerking aan de *Edinburgh Review* ving hij in 1825 met zijne verhandeling over Milton aan; de overige talentvolle bijdragen, welke hij aan dat tijdschrift leverde, zagen in 1843 gezamenlijk het licht. In 1834 ging hij als lid van den hoogen raad te Calcutta en als gouverneur van Agra naar Indië, van waar hij in 1838 naar Engeland wederkeerde. Van September 1839 af tot aan den val van het ministerie Melbourne, was hij secretaris van staat voor oorlog, en van Julij 1846 tot Mei 1848 betaalmeester bij het departement van oorlog, met zitting en stem in het kabinet. Ten jare 1848 verschenen de twee eerste deelen zijner geschiedenis van Engeland. In het staatkundige was hij de partij der Whigs toegedaan.

— De berigten uit China maken melding van onderscheidene zeerampen in de Chinesche wateren; o. a. was er een schip met koelies; naar Havanna bestemd, verongelukt. Van de 1000 personen, die aan boord waren, moet de helft zijn verdronken.

FRANKRIJK.

PARIJS, 1 Januarij.

Met gespannen verwachting werd op heden de officiële ontvangst van het corps diplomatique te gemoet gezien. De publieke opinie was van meening dat de keizer zich daarbij over de tegenwoordige omstandigheden zou uitlaten, en daarover op de hem eigene wijze een nieuw licht zou verspreiden, maar men heeft zich in die verwachting bedrogen gezien. Naar gewoonte heeft de Pauselijke nuntius. als hoofd van het corps diplomatique, eene korte aanspraak gehouden, om den keizer en zijn gezin geluk te wenschen. De keizer heeft op die aanspraak het volgende geantwoord:

»Ik dank het corps diplomatique voor zijne wenschen bij gelegenheid van het nieuwe jaar. Het verheugt mij in 't bijzonder, u ditmaal te kunnen herinneren dat, sedert ik met het hoogste gezag in Frankrijk bekleed ben, ik altijd den diepsten eerbied aan den dag heb gelegd voor erkende regten. Weest, mijne heeren! er van overtuigd, dat het doel mijner pogingen voortdurend daarheen zal gerigt zijn, om, zooveel het van mij zal afhangen, het vertrouwen in den vrede overal te herstellen.”

's Keizers woorden hebben eenen goeden indruk gemaakt, die nog verhoogd werd door de vriendelijke wijze, waarop hij iederen gezant afzonderlijk toesprak. Men heeft opgemerkt, dat Z. M. ook met den heer Nerli, gezant van den groothertog van Toskane alhier, die door het corps diplomatique niet was uitgesloten, heeft gesproken. Zoodra de receptie was afgeloopen, hebben de meeste gezanten aan hunne regeringen kennis gegeven van de woorden des keizers en van den indruk, dien de plegtige ontvangst op hen had gemaakt.

De kardinaal Morlot heeft heden in de kapel der Tuileriën de mis gevierd.

— De bijeenkomst van het congres is, gelijk men weet, uitgesteld, en dit uitstel is door de Fransche regering officieel aan de vroeger tot deelneming uitgenoodigde mogendheden bekend gemaakt. Algemeen gelooft men dat die bijeenkomst slechts tot het eind van Januarij is verschoven. Volgens de taal der Engelsche dagbladen, is het dat rijk vrij onverschillig of het congres al dan niet bijeenkome, nu het toch uitgemaakt is dat er geen geweld ten opzigte van de Italianen zal gebruikt worden.

— Volgens gerucht zal er eerstdaags te Weenen een geschrift verschijnen, ter wederlegging van het vlugschrift: *de Paus en het congres.*

— De correctionele regtbank heeft den advocaat Ollivier, het bekende republikeinsche lid van de wetgevende vergadering, voor drie maanden in zijne bediening geschorst. Hij was als pleiter opgetreden voor den heer Vacherot, die wegens de uitgave van het geschrift *la Démocratie* werd vervolgd, en had bij den aanvang zijner rede o. a. gezegd dat het openbaar ministerie een beroep had gedaan op de hartstogten, dat zeer was af te keuren. Door den voorzitter aangemaand om deze bewering in te trekken, had hij daaraan geen gevolg willen geven. Sedert 1848 is alhier geene zoodanige schorsing in eene openbare teregtzitting uitgesproken.

— Te Montmartre is op 25 Dec. overleden David Harmand, die den ouderdom van 109 jaren had bereikt. Hij had aan den Amerikaanschen bevrijdingsoorlog deelgenomen.

— Te Straatsburg hebben eenige wanordelijkheden plaats gehad. Een honderdtal werklieden, welke aan de brug over den Rijn arbeidden, hebben zich op het Austerlitzplein verzameld, van waar zij met een vaandel en onder het zingen van republikeinsche liederen verscheidene straten hebben doorloopen. Zij werden door de politie en de gendarmerie uiteengedreven.

SPANJE.

MADRID, 1 Januarij.

Van het oorlogstooneel in Afrika verneemt men dat de Spaansche zeemagt, die het leger moet ondersteunen, de twee forten, die den ingang van de rivier van Tetuan verdedigden, heeft vernield. Men kon nu de operatiën regelmatig voortzetten.

Op den 30sten Dec. ll. hebben de Mooren des avonds op nieuw een hevigen aanval op het Spaansche legerkamp ondernomen. Ook ditmaal zijn zij met aanzienlijk verlies afgeslagen. De Spaansche troepen, die groote dapperheid hebben aan den dag gelegd, hebben slechts geringe verliezen geleden. De Mooren werden langs de geheele linie geslagen. De Spaansche huzaren hebben schitterende charges uitgevoerd en een vijandelijk vaandel veroverd. De vijand was 40,000 man sterk en verloor minstens 1500 man. De Spanjaarden verloren 4 à 600 man. Het Spaansche leger, vol geestdrift door de behaalde overwinning, was tot Castillegos voortgerukt.

Onder de Mooren zou men blijken van moedeloosheid opmerken. Twee volksstammen hebben geweigerd langer aan den strijd deel te nemen. Zij hebben het vijandelijke kamp verlaten en zijn naar hunne woonsteden in het gebergte teruggekeerd.

ITALIË.

Vroeger zijn reeds de afzonderlijke besturen van de Romagna, Modena en Parma opgeheven, en deze staten onder een bewind gebragt, waarvan de zetel te Modena is gevestigd. Thans is bepaald dat die vereenigde landen den naam zullen dragen van koninklijke Emiliaansche provinciën, een naam, die uit de geschiedenis van het oude Rome is ontleend. De heer Farini zal ook niet meer den titel van dictator, maar dien van president voeren. Hij wil daardoor doen uitkomen, dat hij ondergeschikt is aan den heer Buoncompagni, thans gouverneur-generaal.

— Op aandrang der familie van Mortara is door het tegenwoordige bestuur de bekende zaak van het wegvoeren van het kind nader onderzocht. Het is gebleken dat de wegvoering bevolen is geworden door pater Felette, inquisiteur van het H. Officie, en dientengevolge is die geestelijke in hechtenis genomen. Het onderzoek zal voortgezet worden.

— In Midden-Italië begint de hooge geestelijkheid zich ongerust te maken over de werkzaamheden der protestantsche propaganda. De aartsbisschop van Bologne, de heer Viale Prela, heeft een mandement uitgevaardigd, waarin hij de geloovigen waarschuwt tegen de pogingen die op eenen uitgebreiden schaal worden in 't werk gesteld, om Italië protestantsch te maken. Een dagblad van Lucca klaagt over het groote aantal bijbels dat in Toskane verspreid wordt. De aartsbisschop van Florence heeft bij het tegenwoordige bestuur eene klagt ingediend over de vrijheid, die het aan de niet-katholieke gezindheden verleend. De heer Ricasoli heeft geantwoord dat hij de godsdienstige oppositie niet aanmoedigt, maar ingevolge de grondwet de godsdienstoefeningen van de buiten de staatskerk bestaande kerkgenootschappen moet toelaten.

— In berigten uit Napels wordt melding gemaakt van een voorval, dat dezer dagen aan de hoogeschool aldaar plaats had. De hoogleeraar Pichereilo, geestelijke der orde van Santa Maria della Nova, hield namelijk eene rede, waarin hij zich ten doel had gesteld over regtvaardigheid te spreken, en trad op dat punt in eenige politieke uitweidingen, die, naar het algemeen oordeel der studenten, niets anders ten doel hadden, dan het karakter van koning Victor Emmanuel in een hatelijk daglicht te plaatsen. Dit gaf aanleiding tot zulk een hevig gemor, dat de spreker genoodzaakt was zijne voordragt te staken. Het voorval had intusschen voor de studenten het gevolg, dat vijftien hunner gevangen werden genomen, waarop de hoogleeraar twee dagen later zijn onderwerp op nieuw opvatte. Naauwelijks was hij evenwel begonnen, of er ontstond in de zaal zulk een algemeen rumoer, dat er niets anders overbleef dan de aanwezigen het lokaal te doen ontruimen. In den loop van den dag werden er nu wel op nieuw eenige studenten in hechtenis genomen, doch, ter voorkoming van verdere ongeregeldheden, werd de hoogleeraar gelast zijn geheelen cursus voorloopig te staken.

PRUISSEN.

BERLIJN, 1 Januarij.

De toestand des konings is weder veel verbeterd.

— De beide kamers van den landdag zijn tegen 12 Jan. bijeengeroepen. Waarschijnlijk zullen zij met eene aanspraak van den prins-regent geopend worden. Men verzekert dat de minister van oorlog 5 millioen th. zal aanvragen voor de reorganisatie des legers.

— Waarschijnlijk zal de regering het adres van de r. k. bisschoppen, ten behoeve van de regten des pausen, onbeantwoord laten, vooral dewijl dat adres de zaak als eene nationale wil behandeld zien. De regering vreest, dat zoo zij zich in deze aangelegenheid mengt, ook protestantsche tegen-adressen zullen opdagen, hetgeen natuurlijk tot moeijelijkheden aanleiding zou geven.

OOSTENRIJK.

WEENEN, 31 December.

De aartshertog Maximiliaan zou op het einde van December Madeira verlaten en zijne reis naar Brazilië voortzetten. Tegen het einde van Maart wordt hij hier te lande terug verwacht.

— Met betrekking tot de zaak der protestanten in Hongarye trekt het de aandacht, dat niet alleen de kerkelijke bladen van Darmstadt en van Berlijn, maar ook de Gustaaf-Adolf-vereeniging hunne wijze van handelen afkeuren, omdat zij door de keiz. verordening van 1 Sept. meer vrijheid hebben verkregen dan hun in andere r. k. landen wordt toegestaan. Men gelooft dan ook hier, dat de tegenstand der protestanten hoofdzakelijk is uitgelokt door den vorm, waarin de verordening is vervat.

— Te Pesth is in eene katholieke vereeniging het voorstel gedaan om een adres aan den Paus in te dienen, waarin men zich ten gunste van de onschendbaarheid zijner staten zou verklaren. Na eene rede van den kanunnik Danielik, heeft de vereeniging echter met bijna eenparige stemmen van dat voornemen afgezien. In Polen heeft men mede getracht zoodanige adressen te doen teekenen, maar aan die pogingen is geen gunstig onthaal te beurt gevallen, omdat zoodanige adressen beschouwd werden in strijd te zijn met het beginsel der nationaliteiten.

— Het vijfde legercorps is uit het Venetiaansche naar Hongarije gezonden en ter beschikking gesteld van den aartshertog Albrecht.

240ste Staats-Loterij.

Trekking der Vijfde Klasse.

4de Trekking. N°. 9784 een prijs van *f* 2,000. N°s. 15459 en 15558 ieder een prijs van *f* 1,000.

STADS-BERIGTEN.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN LEYDEN, alle wijk- en huisnummers binnen deze gemeente, ter plaatse waar zulks noodig was, hebbende doen herstellen; herinneren bij deze den eigenaars van panden, het bepaalde bij artt. 47 en 48 der Algemeene Policieverordening, vastgesteld den 9den October 1856, dat alle woningen en erven aan hunnen hoofdingang, op eene voor de voorbijgangers duidelijk zigtbare plaats, zoowel het *wijk-* als het *vereischte huisnummer* moeten hebben; dat bij het verwen der deurkozijnen of bij het vertimmeren der gebouwen, dit nummer, binnen acht dagen nadat het werk is verrigt, van wege den eigenaar weder duidelijk zigtbaar moet worden gemaakt; en dat, wanneer vertimmering van gebouwen vermeerdering of vermindering van percelen ten gevolge heeft, de eigenaar, binnen acht dagen na het afloopen der vertimmering, de bepaling van het huisnummer aan den ambtenaar van den burgerlijken stand moet vragen; terwijl overtreding van een dezer bepalingen, ingevolge art. 49 der gemelde Verordening, met geldboete van *één tot drie gulden* wordt gestraft.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
D. TIEBOEL SIEGENBEEK, Burgemeester.
LEYDEN, 3 Januarij 1860. v. PUTTKAMMER, Secretaris.

VERBETERING. In de aankondiging der volksvoorlezingen, van wege de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen (zie ons vorig nommer) staat abusivelijk dat die des avonds ten 8 ure zullen aanvangen. De voorlezingen, op 16 en 30 dezer bepaald, zullen ten 7 ure beginnen.

Bestuurderen van het Werkhuis berigten onder dankbetuiging, dat bij hen is ontvangen, door tusschenkomst van den Heer STOFFELS, een bankbillet à *f* 25, en 6 hemden.

Bestuurderen voornoemd,
LEYDEN, 2 Januarij 1860. M. F. KRANTZ, *Voorz.*
H. P. C. STOFFELS, *Secretaris.*

ADVERTENTIEN.

Heden overleed mijn zoo hartelijk geliefde Vader ABRAHAM LE LIEVRE, in den ouderdom van ruim zestig jaren.
LEYDEN, 2 Januarij 1860. P. H. J. J. LE LIEVRE.
Vrienden en Bekenden gelieven deze algemeene als bijzondere kennisgeving aan te merken.

Heden overleed na een langdurig lijden onze geliefde Zuster JOHANNA MARGARETHA COCKUYT.
Uit aller Naam,
LEIDEN, 3 Januarij 1860. C. E. COCKUYT.

De Ondergeteekende voelt zich gedrongen zijnen hartelijken dank te betuigen voor al de deelneming hem onlangs bij het smartelijk verlies van zijnen oudsten Zoon betoond geworden.
W. A. VAN HENGEL.

Bij akte op den 31sten December 1859, ten overstaan van den te *Leyden* residerenden Notaris Mr. H. OBREEN met Getuigen verleden, zijnde geregistreerd, hebben de Ondergeteekenden ALBERTUS WILLEM SIJTHOFF, *Boekdrukker, Uitgever* en *Boekhandelaar*, en WILLEM THEODORUS WERST, *Boekhandelaar*, beide wonende te *Leyden*, ter zake van het uitoefenen van den Boekhandel, eene **VENNOOTSCHAP** aangegaan, te rekenen van den 1sten Januarij 1859, voor den tijd van tien achtereenvolgende jaren, en zullende mitsdien eindigen den 1sten Januarij 1869, terwijl zij zich twaalf maanden vóór het einde van dien tijd moeten verklaren of zij verlangen de Vennootschap *al* dan niet voort te zetten, en zulks onder de Firma van JACOBUS HAZENBERG CORNELISZOON, gevestigd te *Leyden*, waarvan de beide Vennooten de teekening zullen hebben; zullende de naamteekening der Firma niet anders mogen worden gebruikt dan voor zaken den Boek- en Papierhandel regtstreeks betreffende, en geenszins tot het aangaan van eenige bezwarende verbindtenis of ook tot het opnemen van gelden, noch ook voor zaken buiten den handel, in welke gevallen de Vennootschap alleen zal verbonden zijn door de handteekening van beide Vennooten, onder bijvoeging van die der Firma.
Geschiedende deze aankondiging ingevolge Art. 28 van het Wetboek van Koophandel.
A. W. SIJTHOFF,
W. T. WERST.

In alle Boekwinkels kan worden ingeteekend op de

STUIVERS-EDITIE

LECTUUR VOOR DE JEUGD.

Van de *Stuivers-Editie* zullen jaarlijks 52 vellen, ruim 400 pagina's zeer compressen druks bevattende, worden uitgegeven, en iedere week de verzending van *één vel* plaats hebben.

Aangaande inrigting en uitvoering wordt men verwezen naar het *eerste vel*, dat in alle Boekwinkels ter inzage voorhanden is. — De Redactie stelt zich voor door de uitgave dezer *Stuivers-Editie* een werk te leveren, dat voor *Huisgezinnen van alle standen* kan dienstbaar zijn, om de jeugd op eene aangename, doch tevens ook zeer nuttige wijze bezig te houden.

In het vertrouwen, dat de *Stuivers-Editie* een zeer uitgebreid debiet zal hebben, en bijna in geen gezin, waar kinderen zijn, onbekend zal blijven, is het mogelijk den prijs te bepalen op **vijf Cents** per vel druks, dat naar den gewonen regel minstens het dubbel zou moeten kosten.

Omdat de *Stuivers-Editie* ook bestemd is, om, na de wekelijksche lectuur, een degelijk boek te blijven voor de *Kinderkamer*, zal bij het laatste vel een algemeen Register, Titel en Omslag *gratis* worden uitgegeven, ten einde den geheelen jaargang, die een lijvig boekdeel vormen zal, te kunnen doen inbinden.

SCHIEDAM, 1860. H. A. M. ROELANTS, Uitgever.

Degenen, die iets te vorderen hebben van of verschuldigd zijn aan de Nalatenschap van JAN PETERING, Koopman, gewoond hebbende onder *Lisse* en aldaar overleden 18 December 1859, worden verzocht daarvan vóór of op den 15den Januarij 1860 **opgave** of **betaling** te doen ten Kantore van den Notaris D. J. VAN STOCKUM, te *Lisse*.

Een Ingezetene van *Leiden* is bereid twee aandeelen **meer** te nemen, in geval de vertimmering in de Pieterskerk opgegeven en de Stad bevoorregt wordt met eene derde Bewaarschool op het **Levendeel.**

BOEKBINDERIJ.

De Ondergeteekende heeft de eer aan zijne Stad- en Landgenooten te berigten, dat hij zich alhier gevestigd heeft als **Boekbinder** en zijnen Winkel in **Kantoor- en Schrijfbehoeften** heeft geopend. Heeft ook voorhanden diverse soorten van **Kerkboeken** tot vaste zeer laag gestelde prijzen en allen door hem zelven naar den laatsten smaak gebonden; alle soorten van banden worden door hem naar de modernste wijze gebonden. Beveelt zich beleefdelijk in een ieders gunst, belovende eene nette en prompte bediening.

S. PLATTEEL,

LEYDEN, 2 Januarij 1860. Lokhorststraat, Wijk IV, No. 624.

Een jong mensch, P. G., eene goede hand kunnende schrijven en den geheelen dag tot zijne beschikking hebbende, zag zich gaarne met eenig **Schrijfwerk** belast. Brieven *franco* onder de Letter **X.** bij M. J. WITHANS, Boekhandel en Leesinrigting, hoek Pieterskerkstraat.

Er wordt ten *spoedigste* gevraagd te *Delft*, een bekwame **Koper- en Blikslagersknecht**, vast werk kunnende krijgen. Loon naar bekwaamheden. Informatiën zijn te bekomen bij VAN DEN HEUVELL & VAN SANTEN, Boekhandelaars alhier.

Eene **Dienstbode** wordt verlangd, met Februarij, even buiten *Leyden*, tegen *f* 50 huur en veel verval; zindelijk en voor het dagelijksche werk geschikt, P. G., liefst van een der Dorpen in den omtrek. Vooreerst als Noodhulp om ze later te kunnen inhuren, met opgave waar men dient. *Franco* brieven onder Letter **H.** aan GEBROEDERS VAN DER HOEK, Boekhandelaren te *Leyden*.

VIJFTIG GULDEN.

Tegen bovenstaand loon wordt tegen primo Februarij gevraagd een knappe **Meid**, P. G., voor Meid alleen. Als ook om dadelijk in dienst te treden, een **Kindermeisje**, ook P. G. Belanghebbenden vervoegen zich in persoon bij den Boekhandelaar JAC. HAZENBERG Czn., Kloksteeg alhier.

ATTENTIE.

Tegen 1n. Februarij aanstaande verlangt men, voor een fatsoenlijk Gezin, te *Leiden*, een **Huis** of **Bovenhuis** met vrijen opgang, de Huurprijs van *f* 100 niet te bovengaande. Inclineerenden gelieven zich te adresseren onder Letter **M.** met *franco* Brieven aan den Boekhandelaar B. J. DONA PLECHT, te *'s Gravenhage*.

Binnen *Leyden* of in den omtrek dier Stad worden met 1n. Mei a. s. of later *in Huur* gevraagd: 2 of 3 **ongemeubeleerde Kamers met bediening.**

Opgaaf van Stand en Huurprijs, *franco*, onder Letter **W.** aan het Bureau dezer Courant.

TE KOOP OF TE HUUR:

Een sedert weinige jaren nieuw gebouwde **Koepel**, met verdere **Huisinge**, zeer geschikt voor Zomer- en **Winterverblijf**, alsmede **Moesland en Tuin**, waarin 50 goede Vruchtboomen staan. Alleraangenaamst gelegen op een der Singels, tevens met gezigt in de Stad. Met *franco* Brieven te bevragen bij J. J. DAGEMANS, Mr. Timmerman, in het Noordeinde.

[illegible]

Uit de hand te koop een hecht en sterk **Huis**, met **Tuin en Erf**, staande te *Soeterwoude*, nabij *Leyden*, bevattende vier Behangen Kamers, ruime Keuken, beste Kelder, groote Droogzolder, Turf- en Houtzolder enz. Ook is aan hetzelve verheeld een Gebouw, geschikt voor Koetshuis, Werkplaats enz.; voorts een welaangelegde Tuin met Goudvisschenkom, Bleekveld en verder a[illegible]at [illegible] ee[illegible] in[illegible]igt [illegible] en T[illegible]ehoort [illegible] bevragen bij den Bew[illegible]er [illegible] FRA[illegible]KE[illegible]

PUBLIEKE AANBESTEDING.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER GEMEENTE LEYDEN zijn van meening, in het bijzijn der Commissie van Fabricagen in het openbaar

AAN TE BESTEDEN:

Het maken van een Kamertje, benevens het veranderen van de Lichtkozijnen op de Pers van het Raadhuis.

En zulks op het Raadhuis binnen gemelde Gemeente, op Maandag den 9den Januarij 1860, des middags ten 12 ure.

Zullende de voorwaarden van heden af, dagelijks (uitgezonderd de Zondagen) ter Secretarie dezer Gemeente ter lezing liggen, van 's voormiddags *tien* tot 's namiddags ten *twee* ure. Alsmede aan de Stads-Timmerwerf, van 's voormiddags ten *tien* tot 's namiddags ten *vijf* ure, terwijl door den Stads Architect de verlangde ophelderingen en aanwijzingen zullen worden gegeven.

VERLOREN

een **Gouden Dames-Horologie**, de achterzijde blaauw geëmailleerd. De Vinder wordt verzocht het terug te brengen bij GEBROEDERS VAN DER HOEK, Boekhandelaren, Breedestraat alhier. Zullende daarvoor eene goede belooning genoten worden.

De goedkoopste nieuwe en degelijke Werken vindt men in

VAN DRUTEN & BLEEKERS

GOEDKOOPE BIBLIOTHEEK VOOR ALLE STANDEN,

waarvan reeds 26 deelen, behelzende hoogst belangrijke werken over allerlei vakken van wetenschap, tegen den prijs van 70 Cts à *f* 1.20, in plaats van *f* 2.40 à *f* 3.60, zijn verschenen. Het laatste werk dat thans het licht ziet, is het tweede deel, à *f* 1.20, van:

DE AARDE EN HARE WONDEREN,

Natuurkundige beschrijving van hetgeen zij is en van hetgeen zij bevat.

Naar het Hoogduitsch van Dr. W. C. WITTWER, door CORSTIAAN DE JONG. Met vele Houtsneefiguren.

Prijs van het 1ste en 2de deel, 438 pag's, *f* 2.40. Met nog één deel van grooter omvang dan de vorige, doch gelijken prijs, *f* 1.20, is dit werk compleet.

Het vierde deel, à *f* 1.20, van:

WAT MEN VAN DE AARDE WEET EN HOE MEN TOT DE KENNIS DAARVAN IS GEKOMEN;

door Dr. H. BERGHAUS. Door den Schrijver voor Nederland nader bewerkt en vermeerderd, en uit het Hoogduitsch vertaald door P. VAN OS.

Prijs der vier deelen, 1154 compres gedrukte pag's., *f* 4.80. Gebonden in 2 heel linnen banden *f* 5.60.

Berigten van uitgaaf en Lijsten der reeds verschenen werken zijn in elken Boekwinkel *gratis* verkrijgbaar.

1860.

Den 30 Dec. ll. is, à *f* 1.20 per exemplaar, verkrijgbaar gesteld:

DE BREUK & SMITS'

ALGEMEEN ADRESBOEK VAN DE STAD LEYDEN,

VOOR HET JAAR 1860.

Met portret van den Edel-achtbaren Heer Mr. **D. TIEBOEL SIEGENBEEK**, burgemeester van Leyden.

GRAANMARKT TE ROTTERDAM, 2 Januarij.

Tarwe, goede en puike van *f* 8.75 tot *f* 9.10; mindere van *f* 7.00 tot *f* 8.50. Rogge: *f* 7.00 à *f* 7.20. Gerst: Winter *f* 4.80 à *f* 5.90; dito Zomer *f* 5.00 à *f* 5.70.

Te Amsterdam was de Tarwe, witte Poolsche en bonte *f* 10.50. Pruissische Rogge *f* 7.30 à *f* 7.60.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

MAANDAG 2 Januarij.

			Laagst.koers	Hoogst.koers	Gebleven
NEDERLAND Werkelijke Schuld	à 2$\frac{1}{2}$	pCt.	64	64$\frac{3}{16}$	64$\frac{1}{8}$
Dito Certificaten	" 3	"	76$\frac{3}{16}$	76$\frac{1}{4}$	—
Dito dito	" 4	"	98$\frac{1}{4}$	98$\frac{3}{8}$	98$\frac{5}{16}$
Amortisatie Syndicaat	" 3$\frac{1}{2}$	"	—	—	—
Handelmaatschappij	" 4$\frac{1}{2}$	"	125$\frac{1}{2}$	—	—
O. I. Leening	" 4	"	97$\frac{1}{4}$	—	—
Aandeelen Holl. Spoorweg	" 4$\frac{1}{2}$	"	—	—	—
Dito Rijn-Spoorweg	" 4$\frac{1}{2}$	"	—	—	—
BELGIE,	" 2$\frac{1}{2}$	"	—	—	—
Dito bij ROTHSCHILD	" 2$\frac{1}{2}$	"	—	—	—
Dito dito	" 4$\frac{1}{2}$	"	—	—	—
FRANKRIJK, Certif.	" 3	"	—	—	—
Dito dito	" 4$\frac{1}{2}$	"	—	—	—
SPANJE, Obligatiën	" 1$\frac{1}{2}$	"	32$\frac{1}{2}$	32$\frac{9}{16}$	32$\frac{1}{2}$
Dito Obligatiën	" 3	"	43$\frac{7}{16}$	43$\frac{1}{2}$	—
Dito Binnenl. à 6 m.	" 3	"	41$\frac{7}{8}$	42$\frac{1}{16}$	42$\frac{1}{16}$
Bewijzen Coupons			—	—	—
PORTUGAL, te Londen	" 3	"	44$\frac{1}{16}$	44$\frac{3}{16}$	44$\frac{1}{16}$
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	" 5	"	103$\frac{7}{8}$	—	—
Dito dito 1828 en 1829	" 5	"	102	—	—
Certif. bij dito 1831 en 1833	" 5	"	—	—	—
Dito 1840	" 4	"	—	—	—
Dito bij STIEGLITZ & Co.	" 4	"	81	81$\frac{1}{16}$	—
Dito dito Nieuwe	" 4	"	—	—	—
Inschrijving in Assign.	" 6	"	—	—	—
Certificaten van dito	" 6	"	63	63$\frac{1}{8}$	—
POLEN, Aandeelen 1835	fl. 500	"	158$\frac{1}{4}$	[illegible]8$\frac{1}{4}$	—
Dito Obligatiën	" 4	pCt.	78$\frac{7}{8}$	79	—
TURKIJEN, Obl. te Londen	à 4$\frac{1}{2}$	"	—	—	—
OOSTENRIJK, W. B bij Goll.	" 5	"	—	—	—
Dito	" 4	"	—	—	—
Dito Metalls	" 5	"	53$\frac{1}{2}$	54$\frac{5}{16}$	53$\frac{1}{16}$
Dito Nieuwe	" 5	"	74	74$\frac{5}{16}$	74$\frac{5}{16}$
Dito 1847	" 2$\frac{1}{2}$	"	—	—	—
BRAZILIE, 1824 100 £	" 5	"	—	—	—
SARDINIE,	" 5	"	—	—	—
PERU, Geldleening 1824	" 4$\frac{1}{2}$	"	—	—	—
VENEZUELA, Obligatiën 6 pCt. nu	" 5	"	26$\frac{13}{16}$	27$\frac{1}{8}$	26$\frac{13}{16}$
GRENADA, Obligatiën	" 3$\frac{1}{2}$	"	15$\frac{9}{16}$	—	—
MEXICO, Obligatiën 1851	" 3	"	21$\frac{15}{16}$	—	—
N.-AMERIKA, Bankactiën			—	—	—

Koers van het Geld: Beleening 3 pCt. Prolongatie 3$\frac{1}{2}$ pCt. Wissel-Disconto 3.

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. C. DRABBE.